

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ ТА КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ
КАФЕДРА АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF INDUSTRIAL TECHNOLOGY OF MEDICINES AND COSMETICS
DEPARTMENT OF DRUG TECHNOLOGY

Матеріали
V міжнародної науково-практичної конференції
Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
У ГАЛУЗІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE
FIELD OF PHARMACEUTICAL TECHNOLOGY

23 жовтня 2025 р.
October 23, 2025
Харків, Україна
Kharkiv, Ukraine

УДК 615.454.1:658.62

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ДЛЯ СУХОЇ ШКІРИ ТІЛА

Савохіна М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ Сухість шкіри є поширеною проблемою серед населення різних вікових груп і може бути проявом як дерматологічних, так і соматичних захворювань, зокрема атопічного дерматиту, псоріазу, цукрового діабету, патологій нирок чи жовчних шляхів [1, 2]. Часто ксероз розвивається як побічна дія лікарських засобів або під впливом зовнішніх чинників. Поширеність сухості шкіри зростає з віком: близько третини дорослого населення мають прояви ксерозу, а серед осіб старше 60 років цей показник перевищує 40% [3]. З урахуванням глобального старіння населення очікується зростання попиту на засоби для догляду за сухою шкірою.

Основними терапевтичними засобами при сухості шкіри є дермокосметичні препарати з пом'якшувальною, зволожувальною, заспокійливою та протисвербіжною дією. Світовий ринок дермокосметики у 2021 році оцінювався в 53,1 млрд доларів США і, за прогнозами, досягне 103,5 млрд доларів до 2030 року [4]. Серед провідних брендів цієї галузі — Bioderma та CeraVe, які пропонують ефективні засоби для зволоження і відновлення бар'єрних функцій шкіри.

Зростання асортименту продукції ускладнює вибір оптимального засобу для споживача, тому важливою стає роль фармацевтів-консультантів у наданні професійних рекомендацій. Проведення порівняльного аналізу засобів брендів Bioderma і CeraVe дозволить визначити їхні особливості та переваги при догляді за сухою шкірою тіла.

Мета дослідження — провести порівняльний аналіз косметичних засобів для догляду за сухою шкірою.

Методи дослідження. Дослідження проводилось у декілька етапів, кожен із яких мав власну методологічну спрямованість і дозволив послідовно перейти від аналізу споживчого попиту до обґрунтованої оцінки безпеки та ефективності компонентного складу косметичних засобів.

1. На першому етапі дослідження проведено анкетування з метою визначення рівня попиту на косметичні засоби для догляду за сухою шкірою тіла, а також окреслення кола споживчих уподобань щодо брендів. Анкету розроблено з урахуванням сучасних вимог до соціологічних опитувань у фармацевтичній галузі. Отримані результати дали змогу встановити, що серед найбільш популярних брендів засобів для сухої шкіри тіла переважають Bioderma та CeraVe, які й були обрані для подальшого порівняльного аналізу.

2. На другому етапі здійснено порівняльний аналіз складу активних інгредієнтів засобів для сухої шкіри тіла зазначених брендів. Метою цього етапу було виявлення спільних і відмінних характеристик між продуктами, які визначають їх ефективність, безпечність та спрямованість дії. Порівняння складу здійснювалося за офіційними даними виробників, наведеними на упаковках і в технічних паспортах косметичних засобів. Для кожного продукту оцінювали наявність: зволожувальних компонентів (гліцерин, гіалуронова

кислота, сечовина, керамідні комплекси); ліпідовідновлювальних агентів (фітостероли, жирні кислоти, сквалан); протизапальних і заспокійливих речовин (пантенол, ніацинамід, алантоїн, екстракти рослин); потенційно подразливих або алергенних домішок (сульфати, спирти, ароматизатори, барвники).

Порівняльний метод у цьому контексті дозволяє встановити суттєві відмінності та схожості між засобами, що є ключовим для обґрунтування їх ефективності та доцільності застосування у догляді за сухою шкірою.

Такий підхід має практичне значення не лише для споживачів, а й для фармацевтів-консультантів, які надають рекомендації при виборі дермокосметичних препаратів.

3. На третьому етапі проведено оцінку безпеки косметичних засобів і їхніх інгредієнтів за допомогою аналізатора SafetyMakeup — інтерактивного онлайн-сервісу, що дозволяє комплексно оцінити склад косметичних продуктів [5]. Аналізатор SafetyMakeup працює шляхом автоматичного сканування списку інгредієнтів латиницею (за міжнародною номенклатурою INCI) та формує детальний звіт про безпеку кожного компонента. У процесі аналізу система визначає, чи містить продукт такі небажані речовини, як парабени, сульфати, силікони, спирти, алергени, комедогенні компоненти або тригери грибкових інфекцій (*Malassezia*). Окрім того, сервіс дозволяє ідентифікувати наявність активних інгредієнтів, що мають певну дерматологічну дію: протиакне, зволожувальну, освітлювальну, ранозагоювальну, фотозахисну або антиоксидантну.

4.. Рівень безпеки інгредієнтів визначався на основі двох незалежних систем: 1. Рейтинг BIODIZIONARIO — етичний проєкт компанії VEGANOK Srl Società Benefit, спрямований на популяризацію помірної та усвідомленого споживання косметики. Ця система широко використовується в екокосметичному секторі понад 20 років. Вона класифікує інгредієнти за п'ятьма рівнями безпеки: цілком безпечно; безпечно; допустимо; середня безпека (сумнівні); є застереження (не радиться). 2. Рейтинг EWG (The Environmental Working Group) — система, що ґрунтується на великій базі даних інгредієнтів з оцінками токсикологічних, нормативних та епідеміологічних показників. Оцінка безпеки здійснюється за шкалою від 1 до 10, де 1–2 відповідає найвищому рівню безпеки, а 8–10 — потенційно небезпечним речовинам.

Для додаткової верифікації даних використовувалася програма Skin Deep®, розроблена некомерційною організацією Environmental Working Group (EWG), яка містить інформацію про потенційно шкідливі компоненти у косметичних продуктах.

5. Отримані результати порівняльного аналізу були опрацьовані з подальшою візуалізацією у вигляді діаграм, які відображають рівень безпечності косметичних засобів та їх окремих інгредієнтів за рейтингом EWG.

Результати дослідження. Беручи до уваги, що класифікація косметичних засобів відповідно до Компендіуму лікарських препаратів [6] включає 14 різних груп, для дослідження було обрано лише одну групу — групу 02 (засоби по догляду за тілом), зокрема підгрупу 2.3 (засоби для тіла).

Ринок косметичних засобів в Україні демонструє динамічне зростання, що відповідає світовим тенденціям. Водночас аналіз нормативної бази засвідчив, що діючі регуляторні документи мають застарілий характер. Так, Закон України від 28.07.2022 р. № 2469 «Про лікарські засоби» [7] та Наказ МОЗ № 426 від 26.08.2025 р. [8] не містять таких понять, як «лікувальна косметика» чи «лікарські косметичні засоби». У наукових і популярних джерелах часто вживаються неофіційні терміни — «дерматокосметика», «космецевтика», «лікувально-косметичні засоби», проте вони не мають юридичного закріплення.

На сьогодні косметичні засоби для догляду за сухою шкірою тіла класифікуються у категорії «02 Засоби по догляду за тілом», підгрупі «2.3 Засоби для тіла» [6]. Проведений аналіз асортименту косметичних засобів на вітчизняному ринку показав, що ця категорія налічує 216 найменувань, з яких 119 призначені саме для догляду за сухою шкірою тіла. Встановлено, що український ринок аптечної косметики охоплює 46 торгових марок, з яких 78,3% — іноземного виробництва, а 21,7% — вітчизняного. Найбільшу частку займають французькі виробники (38,4%).

Результати анкетування 76 респондентів (84,2% жінок, 15,8% чоловіків віком 16–69 років) засвідчили, що найбільшу довіру споживачі виявляють до брендів Bioderma та CeraVe, які й були обрані для подальшого порівняльного аналізу.

Особливістю косметичних засобів для догляду за сухою та дуже сухою шкірою брендів Bioderma Atoderm та CeraVe є наявність у складі спеціально розробленого комплексу Skin Protect™, який є торговою маркою міжнародної компанії DSM. Ця компанія спеціалізується на створенні інгредієнтів для фармацевтичної, харчової та косметичної промисловості.

Комплекс Skin Protect™ виконує багатофункціональну роль: він сприяє відновленню та зміцненню бар'єрної функції шкіри, підтримує її природний гідроліпідний баланс, запобігає зневодненню, а також забезпечує антиоксидантний і протизапальний захист. Основні інгредієнти комплексу Skin Protect™ включають:

- Гіалуронову кислоту (Hyaluronic Acid) – ключовий зволожувальний компонент, здатний утримувати до 1000 молекул води на одну молекулу речовини, забезпечує глибоке зволоження шкіри;
- Ніацинамід (Niacinamide) – вітамін B3, який має протизапальні, антиоксидантні та бар'єрно-зміцнювальні властивості;
- Токоферол (Tocopherol) – природний антиоксидант, що зменшує вплив вільних радикалів і захищає клітини від оксидативного стресу;
- Ліпоєву кислоту (Alpha-lipoic acid) – універсальний антиоксидант;
- Цинк глюконат (Zinc Gluconate) – компонент із вираженими протизапальними властивостями, що сприяє загоєнню шкіри та зменшує колонізацію патогенними бактеріями;
- Біосахарид (Biosaccharide Gum-4) – полімер природного походження, який створює на поверхні шкіри тонку захисну плівку, підвищує її бар'єрну функцію та сприяє збереженню вологи;
- Гліцерин (Glycerin) і сорбітол (Sorbitol) – ефективні зволожувачі, які

пом'якшують шкіру та підтримують її еластичність;

- Сквален (Squalane) – природний компонент ліпідного шару шкіри, який відновлює її гідроліпідну мантію та запобігає втраті вологи;
- Фосфоліпіди (Phospholipids) – структурні елементи клітинних мембран, що стабілізують ліпідний бар'єр шкіри;
- Мадекассосид (Madecassoside) – біоактивний компонент з екстракту *Centella asiatica*, що сприяє загоєнню та має антиоксидантні властивості;
- Екстракт кореня солодки (*Glycyrrhiza Glabra Root Extract*) – містить гліцирризинову кислоту, яка зменшує запалення та подразнення, має протиалергічний ефект.

Комплекс Skin Protect™ входить до складу таких засобів лінійки Bioderma Atoderm, як: *Atoderm SOS Spray* – спреї для миттєвого зменшення свербіжів та подразнення шкіри; *Atoderm Intensive Balm* – інтенсивний бальзам для сухої та atopічної шкіри; *Atoderm Shower Oil* – очищувальна олія для душу, що зберігає природний ліпідний баланс шкіри.

Аналогічно, комплекс Skin Protect™ є основним активним компонентом у таких продуктах бренду CeraVe, як: *CeraVe Moisturizing Cream* – крем для глибокого зволоження сухої та дуже сухої шкіри; *CeraVe Moisturizing Lotion* – легкий лосьйон для щоденного догляду за шкірою з порушеним бар'єром.

Для відновлення природного ліпідного шару шкіри в обох брендах важливу роль відіграють кераміди, що становлять основу бар'єрної функції епідермісу. У роговому шарі шкіри кераміди разом із холестерином і вільними жирними кислотами формують позаклітинний матрикс, який утримує вологу та захищає від проникнення шкідливих речовин.

Французький бренд CeraVe використовує у своїх формулах три типи керамідів – Ceramide 1 (EOP), Ceramide 3 (NP) та Ceramide 6-II (AP). Ці кераміди є біоідентичними до людських, мають рослинне походження та маркуються у складі як Ceramide NP, Ceramide AP, Ceramide EOP. Вони поєднуються з холестерином і жирними кислотами, що разом забезпечує ефективне відновлення бар'єрної функції шкіри.

Особливу увагу заслуговує технологія MultiVesicular Emulsion (MVE), запатентована брендом CeraVe. Вона забезпечує поступове вивільнення активних інгредієнтів протягом 24 годин після нанесення. Завдяки цій технології шкіра отримує зволоження не одноразово, а поетапно, що підтримує стабільний рівень гідратації протягом доби. Такий підхід підвищує біодоступність керамідів і сприяє їх рівномірному розподілу у шкірних шарах.

Bioderma, у свою чергу, робить акцент на використанні власного патентованого комплексу DAF (Dermatological Advanced Formulation), який підсилює бар'єрні властивості шкіри за рахунок комбінації натуральних інгредієнтів, таких як екстракт абрикосового ядра, манноза, цинк, сідерит, сквален і ніацинамід. Це забезпечує протизапальну дію, антиоксидантний захист і сприяє зменшенню подразнення.

Результати порівняння безпеки інгредієнтів у продуктах обох брендів за базами EWG (Environmental Working Group) та BIODIZIONARIO показали, що: для засобів Bioderma Atoderm Intensive Balm, Atoderm Intensive Baume та Atoderm Shower Oil рівень безпеки інгредієнтів становить від 1 до 7, що

відповідає низькому або помірному ризику. Результати порівняння безпеки косметичних засобів та їх інгредієнтів, по догляду за сухою шкірою бренду Bioderma Atoderm, представлені на рис. 1.

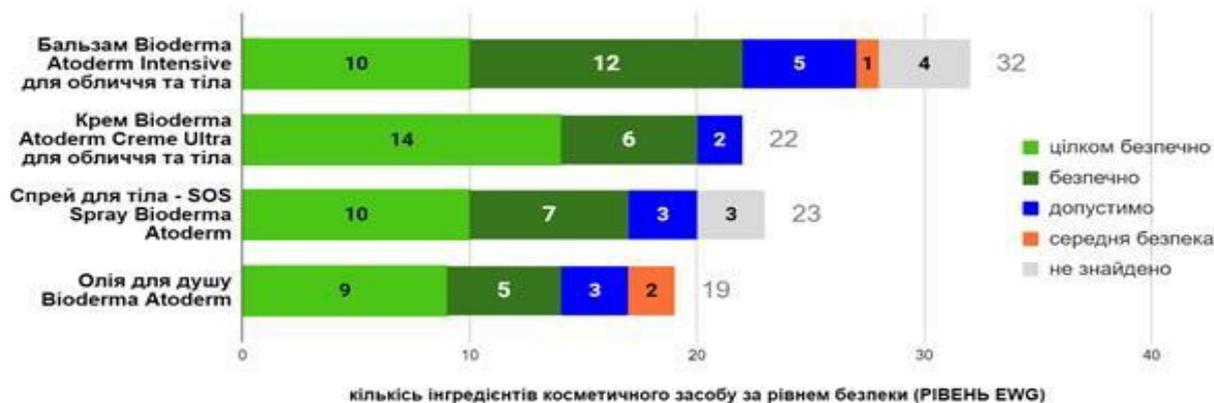

Рис1. Результати порівняння безпеки косметичних засобів та їх інгредієнтів, по догляду за сухою шкірою бренду Bioderma Atoderm, за рівнем безпеки інгредієнтів (рівень EWG).

У складі Bioderma Atoderm SOS Spray спостерігається наявність окремих компонентів із рівнем безпеки 3–9, що свідчить про підвищений ризик при надмірному чи тривалому використанні.

Результати порівняння безпеки косметичних засобів та їх інгредієнтів, по догляду за сухою шкірою бренду CeraVe, за рівнем безпеки інгредієнтів (рівень EWG), представлені на рис. 2.

Рис. 2. Результати порівняння безпеки косметичних засобів та їх інгредієнтів по догляду за сухою шкірою бренду CeraVe, за рівнем безпеки інгредієнтів (рівень EWG).

Для продуктів CeraVe Moisturizing Cream та CeraVe Moisturizing Lotion інгредієнти мають рівень безпеки 1–5, тобто належать до низького або помірному ризику за шкалою EWG.

Висновки Проведений аналіз свідчить, що косметичні засоби Bioderma Atoderm і CeraVe займають провідні позиції на ринку аптечної косметики для догляду за сухою та дуже сухою шкірою. Обидва бренди використовують інноваційні комплекси — Skin Protect™, DAF та MVE, — які забезпечують ефективне зволоження, відновлення бар’єрної функції шкіри та зменшення проявів подразнення.

За результатами порівняльної оцінки безпеки компонентів за шкалами EWG та BIODIZIONARIO, обидві торгові марки характеризуються високими стандартами якості та безпеки. Проте за результатами оцінки CeraVe має дещо стабільніший профіль безпечності, що зумовлено меншою кількістю інгредієнтів із потенційною подразнювальною дією. Засоби Bioderma Atoderm вирізняються ширшою біоактивною композицією, що забезпечує комплексний догляд при схильності до атопії.

Отримані результати підтверджують доцільність використання косметичних засобів обох брендів у дерматологічній практиці як допоміжних при сухості, подразненні та пошкодженні шкірного бар'єра.

Список використаних джерел

1. Papier A., Strowd L. C. Atopic dermatitis: a review of topical nonsteroid therapy. *Drugs Context*. 2018. Vol. 7. P. 1–10.
2. Efficacy of a fine fiber film applied with a water-based lotion to improve dry skin / Y. Gabe et al. *Skin Research and Technology*. 2022. Vol. 28 (3). P. 465–471.
3. Positionspapier: Diagnostik und Therapie der Xerosis cutis / M. Augustin et al. *JDDG: Journal der Deutschen Dermatologischen Gesellschaft*. 2018. Vol. 16. P. 3–35.
4. Dermocosmetics Skincare Products Market Size by Product (Anti-aging, Hair & Scalp, Sun Care, Baby Care, Skin Brightening, Anti-stretch Mark), Distribution Channel (Supermarkets & Hypermarkets, Pharmacy, Online), Regions, Global Industry Analysis, Share, Growth, Trends, and Forecast 2022 to 2030. *The Brainy Insights*. URL: <https://www.thebrainyinsights.com/report/dermocosmetics-skincare-products-market-13145> (date of application: 12.10.2025).
5. Аналізатор складу косметики онлайн : сайт. *Safety Makeup*. URL: <https://safetymakeup.com.ua/> (дата звернення: 10.05.2025).
6. Компендіум. Лікарські препарати : довідник ЛЗ № 1 в Україні. URL: <https://compendium.com.ua/uk/> (дата звернення: 05.05.2025).
7. Про лікарські засоби : Закон України від 28.07.2022 р. № 2469. *Аптека online.ua*. URL: <https://www.apteka.ua/article/643661> (дата звернення: 09.09.2025).
8. Про затвердження Порядку проведення експертизи реєстраційних матеріалів на лікарські засоби, що подаються на державну реєстрацію (перереєстрацію), а також експертизи матеріалів про внесення змін до реєстраційних матеріалів протягом дії реєстраційного посвідчення : Наказ МОЗ України від 26.08.2025 р. № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1069-05#Text> (дата звернення: 09.09.2025).